

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na osnovi članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O SUDOVIMA ZA MLADEŽ

Proglašavam Zakon o sudovima za mladež, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 19. rujna 1997.

Broj: 081-97-1507/1

Zagreb, 29. rujna 1997.

Predsjednik

Republike Hrvatske

dr. Franjo Tuđman, v.r

ZAKON

O SUDOVIMA ZA MLADEŽ

DIO PRVI

UVODNE ODREDBE

Sadržaj zakona

Članak 1.

Ovaj Zakon sadrži odredbe za mlade počinitelje kaznenih djela (maloljetnike i mlade punoljetnike) u materijalnom kaznenom pravu, odredbe o sudovima, o kaznenom postupku i o izvršenju sankcija, te propise o kaznenopravnoj zaštiti djece i maloljetnika.

Dob počinitelja

Članak 2.

Maloljetnik je osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila četrnaest, a nije navršila osamnaest godina života, a mlađi punoljetnik je osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila osamnaest, a nije navršila dvadesetijednu godinu života.

Primjena općeg prava

Članak 3.

Odredbe Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku, Zakona o sudovima, Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, zakona kojima se uređuje izvršenje sankcija za kaznena djela i drugi opći propisi primjenjuju se samo ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

DIO DRUGI

MALOLJETNICI

I. Kaznenopravne odredbe

1. Opće odredbe

Vrste sankcija

Članak 4.

(1) Maloljetnicima se za počinjena kaznena djela kao sankcije izriču odgojne mjere, maloljetnički zatvor i sigurnosne mjere.

(2) Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mlađi maloljetnik), mogu se izreći samo odgojne mjere.

(3) Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), mogu se izreći odgojne mjere, a uz uvjete predviđene ovim Zakonom, maloljetnički zatvor.

(4) Sigurnosne mjere mogu se primijeniti prema maloljetnicima uz uvjete predviđene ovim Zakonom.

Svrha odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora

Članak 5.

Unutar opće svrhe kaznenopravnih sankcija (članak 6. Kaznenog zakona) svrha je maloljetničkih sankcija pružanjem zaštite, brige, pomoći i nadzora te osiguranjem opće i stručne izobrazbe maloljetnog počinitelja kaznenog djela utjecati na njegov odgoj, razvijanje njegove cjelokupne ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti.

2. Odgojne mjere

Vrste odgojnih mjera

Članak 6.

(1) Odgojne mjere jesu:

- 1) sudski ukor,
- 2) posebne obveze,
- 3) upućivanje u centar za odgoj,
- 4) pojačana briga i nadzor,
- 5) pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi,
- 6) upućivanje u odgojnu ustanovu,
- 7) upućivanje u odgojni zavod,
- 8) upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu.

(2) Odgojne mjere iz točke 1. do 3. stavka 1. ovoga članka izriču se kad je potrebno utjecati na maloljetnikovu ličnost i ponašanje mjerama upozorenja, usmjeravanja ili drugim primjerenim mjerama, a odgojne mjere iz točke 4. i 5. (mjere pojačanog nadzora) kad za maloljetnikov odgoj i razvoj treba poduzeti trajnije mjere uz odgovarajući stručni nadzor i pomoć, a nije potrebno maloljetnikovo odvajanje od dotadašnje sredine.

(3) Odgojne mjere iz točke 6. do 8. stavka 1. ovoga članka (zavodske mjere) izriču se kad prema maloljetniku treba poduzeti trajnije i intenzivnije odgojne mjere ili mjere liječenja uz njegovo odvajanje od dotadašnje sredine. Zavodske mjere primijenjuju se kao krajnje sredstvo i smiju trajati, u granicama određenim ovim Zakonom, samo koliko je potrebno da bi se ostvarila svrha odgojnih mjera.

Izbor odgojne mjere

Članak 7.

Pri izboru odgojne mjere sud će uzeti u obzir maloljetnikovu dob, njegovu tjelesnu i duševnu razvijenost, njegove duševne osobine te osobne sklonosti; težinu i narav počinjenoga djela, pobude iz kojih i okolnosti u kojima je djelo počinio, ponašanje nakon počinjenog djela i osobito je li, ako je to mogao, pokušao spriječiti nastupanje štetne posljedice ili nastojao nadoknaditi počinjenu štetu; njegove životne uvjete, zdravstveno stanje, obiteljske prilike, obrazovanje i odgoj; je li i prije počinio kaznena djela i je li mu već bila izrečena maloljetnička sankcija; sve okolnosti koje utječu na izbor takve odgojne mjere kojom će se moći najbolje ostvariti svrha odgojnih mjera.

Sudski ukor

Članak 8.

(1) Sudski ukor se izriče ako se iz maloljetnikova odnosa prema počinjenom kaznenom djelu i njegove spremnosti da ubuduće ne čini kaznena djela može zaključiti da će i samim prijekorom biti postignuta svrha odgojnih mjera.

(2) Pri izricanju sudskog ukora sud će predložiti maloljetniku društvenu neprihvatljivost i štetnost njegova ponašanja, posljedice koje ono može na njega imati, te da mu se u slučaju ponovnog počinjenja kaznenog djela može izreći teža sankcija.

Posebne obveze

Članak 9.

(1) Sud može maloljetniku naložiti jednu ili više posebnih obveza, ako ocijeni da je primjerenim nalogima ili zabranama potrebno utjecati na maloljetnika i njegovo ponašanje.

(2) Sud može maloljetniku izreći obvezu:

- 1) da se ispriča oštećeniku,
- 2) da prema vlastitim mogućnostima popravi ili nadoknadi štetu nanесenu kaznenim djelom,
- 3) da redovito pohađa školu,
- 4) da ne izostaje s radnog mjesta,
- 5) da se osposobljava za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima,
- 6) da prihvati zaposlenje i u njemu ustraje,
- 7) da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja,
- 8) da se uzdrži od posjećivanja određenih lokala, odnosno priredaba i kloni društva određenih osoba koje na njega štetno utječu,
- 9) da se, uz suglasnost maloljetnikova zakonskog zastupnika podvrgne stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti,
- 10) da se uključi u pojedinačni ili skupni rad u savjetovaništu za mlade,
- 11) da sudjeluje na tečajevima za stručno osposobljavanje,
- 12) da bez posebnog odobrenja centra za socijalnu skrb ne može trajnije napustiti mjesto prebivališta ili boravišta,
- 13) da se radi provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača.

(3) Pri izboru pojedinih obveza sud će voditi računa i o spremnosti maloljetnika da surađuje u njihovu ostvarivanju kao i o tome da one budu prilagođene njemu i uvjetima u kojima živi.

(4) Izrečene obveze mogu trajati najdulje do jedne godine.

(5) Sud može izrečene obveze naknadno izmijeniti ili djelomično ili potpuno ukinuti.

(6) U okviru obveze iz stavka 2. točke 2. ovoga članka sud će odrediti opseg, oblike i način popravljivanja ili naknade štete, no pri tome osobni rad maloljetnika ne smije trajati više od šezdeset sati unutar roka od tri mjeseca i mora biti tako raspoređen da ne ometa maloljetnikovo školovanje ili zaposlenje.

(7) U okviru obveze iz stavka 2. točke 7. ovoga članka sud smije odlučiti da maloljetnik radi najviše do stotvadeset sati u razdoblju od šest mjeseci, i to tako da se ne ometa maloljetnikovo školovanje ili zaposlenje.

(8) Centar za socijalnu skrb bdije nad ispunjenjem obveza. Izvršenje obveza iz stavka 2. točke 2., 7. i 9. ovoga članka provodi, uz nadzor i sudjelovanje suda, centar za socijalnu skrb.

(9) Pri određivanju obveza iz stavka 2. ovoga članka sud će maloljetnika posebno upozoriti da ga se zbog skrivljenog neispunjavanja obveza može uputiti u centar za odgoj.

Upućivanje u centar za odgoj

Članak 10.

(1) Sud će izreći mjeru upućivanja maloljetnika u centar za odgoj kad ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera potrebno odgovarajućim kratkotrajnim mjerama utjecati na njegovu ličnost i ponašanje.

(2) Maloljetnika kojemu je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka sud može uputiti u centar:

- na određeni broj sati tijekom dana u trajanju od najmanje četrnaest, a najdulje trideset dana,
- na neprekidni boravak u trajanju od najmanje petnaest dana, a najviše tri mjeseca.

(3) Pri izricanju mjere iz stavka 1. ovoga članka pazit će se da poradi njezina izvršenja maloljetnik ne izostane s redovite školske nastave ili s radnog mjesta.

(4) Boravak maloljetnika u centru mora biti ispunjen djelatnostima primjerenim njegovim osobinama, učenjem, korisnim radom koji odgovara njegovim sposobnostima i interesima te drugim odgojnim sadržajima usmjerenim na razvijanje osjećaja odgovornosti.

(5) Sud može dok traje mjera izmijeniti prije donesenu odluku i maloljetniku odrediti neprekidni boravak u centru za određeni broj dana, ili odrediti boravak u centru na određeni broj sati tijekom dana, ili skratiti, odnosno produljiti trajanje neprekidnog boravka u centru, ili trajanje boravka u centru na određeni broj sati.

(6) Uz odluku o upućivanju u centar za odgoj sud može izreći i mjeru pojačanog nadzora.

Pojačana briga i nadzor

Članak 11.

(1) Pojačana briga i nadzor izriče se kad sud ocijeni da utjecaj roditelja ili skrbnika na odgoj, ponašanje i razvoj maloljetnikove ličnosti nije dovoljan za ostvarenje svrhe odgojnih mjera već je potrebno poduzeti trajnije mjere odgoja uz brigu i nadzor nadležne službe.

(2) Služba nadležna za provedbu pojačane brige i nadzora odredit će stručnu osobu koja će u suradnji s maloljetnikom, njegovim roditeljima, skrbnikom, tijelima socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, liječnicima i drugim stručnim osobama stalno utjecati na ličnost i ponašanje maloljetnika, brinuti se o njegovu liječenju i nadzirati ispunjenje njegovih obveza i dužnosti.

(3) Kad izrekne ovu mjeru, sud će i roditeljima ili skrbniku dati posebne upute i obvezati ih da u svemu surađuju sa stručnom osobom.

(4) Sud naknadno odlučuje o trajanju ove mjere, s tim da ono ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od dvije godine.

(5) Pri izricanju ove odgojne mjere sud može izreći maloljetniku jednu ili više posebnih obveza (članak 9.) ako je to potrebno radi uspješnijeg izvršenja izrečene mjere.

(6) Kad služba nadležna za provedbu pojačane brige i nadzora utvrdi da roditelji ne postupaju po posebnoj uputi i ne surađuju sa stručnom osobom, moraju o tome izvjestiti državnog odvjetnika.

Pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi

Članak 12.

(1) Pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi izriče se kad sud ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera prema maloljetniku potrebno poduzeti trajnije i intenzivnije mjere odgoja, posebno obrazovanjem i radnim osposobljavanjem uz nadzor odgojitelja i drugih stručnjaka, a nije ujedno potrebno njegovo potpuno i trajnije odvajanje od dotadašnje sredine.

(2) Sud naknadno odlučuje o trajanju ove odgojne mjere, s tim da ono ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od dvije godine.

(3) Pri izricanju ove odgojne mjere sud može izreći maloljetniku jednu ili više posebnih obveza (članak 9.) ako je to potrebno radi uspješnijeg izvršenja izrečene mjere.

Upućivanje u centar za odgoj zbog neizvršenja posebnih obveza ili dužnosti

Članak 13.

Ako maloljetnik svojom krivnjom ne izvršava izrečene mu posebne obveze ili odbija ili na drugi način ometa izvršenje mjere pojačanog nadzora, sud može odlučiti da ga zbog toga uputi u centar za odgoj na neprekidni boravak u trajanju od najdulje mjesec dana.

Upućivanje u odgojnu ustanovu

Članak 14.

(1) Upućivanje u odgojnu ustanovu sud će izreći kad je maloljetnika potrebno odvojiti iz sredine u kojoj živi i uz pomoć, brigu i nadzor odgojitelja i drugih stručnjaka omogućiti trajnije djelovanje na njegovu ličnost, razvoj i odgoj, osobito glede obrazovanja i radnog osposobljavanja.

(2) Odgojna mjera može se izvršavati u manjim stambenim cjelinama vezanim uz obrazovne, radne, zabavne, športske i druge sadržaje tih sredina.

(3) U odgojnoj ustanovi maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najdulje dvije godine, s tim da sud odlučuje svakih šest mjeseci ima li osnove obustaviti izvršenje ove mjere ili je zamijeniti drugom odgojnom mjerom (članak 17. stavak 2.).

Upućivanje u odgojni zavod

Članak 15.

(1) Upućivanje u odgojni zavod sud će izreći kad je maloljetnika nužno odvojiti od dosadašnje sredine, a s obzirom na izražene poremećaje ponašanja i nedovoljnu spremnost da prihvati odgojne utjecaje potrebno je primijeniti pojačane mjere odgoja. Pri odlučivanju o izricanju ove mjere, sud će osobito uzeti u obzir težinu i narav počinjenog djela i okolnost jesu li prema maloljetniku prije bile izrečene odgojne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.

(2) U odgojnom zavodu maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najdulje tri godine, s tim da sud odlučuje svakih šest mjeseci ima li osnove obustaviti izvršenje ove mjere ili je zamijeniti drugom odgojnom mjerom (članak 17. stavak 2.).

Upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu

Članak 16.

(1) Prema maloljetniku s psihofizičkim oštećenjima sud može umjesto upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojni zavod izreći mjeru upućivanja u posebnu odgojnu ustanovu.

(2) Ova mjera može se izreći i umjesto sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja ako se u posebnoj odgojnoj ustanovi može osigurati liječenje maloljetnika i time postići svrha ove sigurnosne mjere.

(3) Maloljetnik ostaje u posebnoj odgojnoj ustanovi dok je to potrebno za njegovo liječenje, zaštitu ili osposobljavanje ali ne dulje od tri godine. Ako maloljetnik postane punoljetan tijekom trajanja ove mjere, ispitat će se je li potrebno da i dalje ostane u toj ustanovi.

(4) Sud odlučuje svakih šest mjeseci o potrebi nastavljanja ove odgojne mjere.

Obustava izvršenja i zamjena odluke o odgojnim mjerama

Članak 17.

(1) Kad se poslije donošenja odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi očito utjecale na izbor

mjere, sud može izvršenje izrečene mjere obustaviti ili izrečenu mjeru zamijeniti drugom mjerom.

(2) Sud može tijekom izvršenja odgojne mjere, s obzirom na postignuti uspjeh, obustaviti izvršenje mjere ili je zamijeniti mjerom kojom će se bolje postići svrha odgojnih mjera, i to uz ova ograničenja:

1) mjera pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi ne može se obustaviti, a niti zamijeniti drugom mjerom, prije isteka roka od šest mjeseci,

2) mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ne može se obustaviti prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka tog roka može se zamijeniti samo mjerom pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi ili upućivanja u odgojni zavod ili u posebnu odgojnu ustanovu,

3) mjera upućivanja u odgojni zavod ne može se obustaviti prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka tog roka može se zamijeniti samo upućivanjem maloljetnika u odgojnu ustanovu ili upućivanjem u posebnu odgojnu ustanovu.

Učinak maloljetničkog zatvora i zatvora na izvršenje odgojne mjere

Članak 18.

Ako osobi po izricanju odgojne mjere ili tijekom njezina izvršenja bude za novo kazneno djelo izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili kazna zatvora od najmanje godinu dana, odgojna mjera neće se početi izvršavati, a ako je izvršenje započeto, obustavit će se čim započne izdržavanje zatvorske kazne. Ako je izrečena kazna zatvora ili maloljetničkog zatvora manja od jedne godine, sud će u presudi odlučiti hoće li se po izdržanoj kazni započeti ili nastaviti izvršenje odgojne mjere ili će mjeru ukinuti.

Ponovno odlučivanje o odgojnoj mjeri

Članak 19.

(1) Ako je od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena zavodska odgojna mjera proteklo više od jedne godine, a od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena druga odgojna mjera više od šest mjeseci, a da izvršenje nije ni započeto, sud će ponovno odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pritom sud može odlučiti da se izrečena mjera izvrši ili ne izvrši ili zamijeni nekom drugom mjerom.

(2) Sud će tako postupiti i kad je izvršenje zavodske mjere bilo započeto, ali se zbog bijega maloljetnika ili iz nekog drugog razloga mjera nije izvršavala dulje od jedne godine.

Uvjetni otpust u tijeku izvršenja zavodske mjere

Članak 20.

(1) Sud može uvjetno otpustiti maloljetnika kojemu je izrečena zavodska mjera ako se mjera izvršava najmanje šest mjeseci. Takvu odluku sud može donijeti samo ako se na osnovi

postignutog uspjeha u odgoju može opravdano očekivati da će se maloljetnik u sredini u kojoj bude živio dobro ponašati, nastaviti školovanje ili rad i da neće činiti kaznena djela.

(2) Sud može odlučiti da se za vrijeme uvjetnog otpusta maloljetniku izrekne mjera pojačanog nadzora.

(3) Sud može opozvati uvjetni otpust ako maloljetnik počini novo kazneno djelo, izbjegava školu ili zaposlenje, ne drži se izrečenih obveza u okviru mjere pojačanoga nadzora, ili se u sredini u kojoj živi tako loše ponaša da očito nema opravdanog razloga za njegov boravak izvan zavoda. U tom slučaju vrijeme provedeno na prijevremenom otpustu neće se uračunati u vrijeme trajanja odgojne mjere (članak 14. stavak 3., članak 15. stavak 2. i članak 16. stavak 3.).

(4) Uvjetni otpust traje najdulje do isteka zakonskog roka trajanja izrečene zavodske mjere ili dok sud ovu mjeru ne obustavi od izvršenja ili je zamijeni drugom mjerom.

Izricanje odgojnih mjera za stjecaj kaznenih djela

Članak 21.

(1) Za kaznena djela u stjecaju za koja odluči izreći odgojne mjere sud će izreći samo jednu odgojnu mjeru.

(2) Prema odredbi iz stavka 1. ovoga članka sud će postupiti i kad nakon izrečene odgojne mjere utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njezina izricanja počinio neko kazneno djelo.

Podaci iz evidencije o odgojnim mjerama

Članak 22.

Podaci iz evidencije o izrečenim odgojnim mjerama mogu se dati samo državnom odvjetništvu i sudu povodom novog kaznenog postupka prema evidentiranoj osobi kao i tijelima koja izvršavaju odgojnu mjeru.

3. Maloljetnički zatvor

Posebnost maloljetničkog zatvora

Članak 23.

(1) Maloljetnički zatvor je kazna lišenja slobode s posebnostima u odnosu na uvjete izricanja, trajanje, svrhu i sadržaj sankcije.

(2) Maloljetnički se zatvor može izreći starijem maloljetniku za kazneno djelo za koje je u zakonu propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, ako je s obzirom na narav i težinu djela i visoki stupanj krivnje potrebno izreći kaznu.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora

Članak 24.

(1) Maloljetnički zatvor ne može biti kraći od šest mjeseci ni dulji od pet godina, a izriče se na pune godine i mjesece. Međutim za kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora, ili za stjecaj najmanje dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od deset godina, maloljetnički zatvor može trajati do deset godina.

(2) Maloljetnički zatvor ne može se odmjeriti u duljem trajanju od propisane kazne za počinjeno djelo, ali sud nije obvezan na najmanju propisanu mjeru te kazne.

(3) Pri odmjeravanju kazne maloljetničkog zatvora sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu na visinu kazne (članak 56. stavak 2. Kaznenog zakona), imajući pri tome posebno na umu stupanj zrelosti maloljetnika, vrijeme koje je potrebno za njegov odgoj, obrazovanje i stručno osposobljavanje, s tim da u odnosu na stupanj krivnje kazna može biti i kraća, ako je to dovoljno za postignuće svrhe kažnjavanja.

Izricanje maloljetničkog zatvora za stjecaj kaznenih djela

Članak 25.

(1) Za stjecaj kaznenih djela sud će izreći jedinstvenu kaznu maloljetničkog zatvora, u granicama iz članka 24. stavka 1. ovoga Zakona bez prethodnog utvrđivanja kazne za svako pojedino djelo. Ako smatra da za neko djelo maloljetnika treba kazniti, a za druga djela izreći mu odgojnu mjeru, izreći će samo kaznu maloljetničkog zatvora.

(2) Kad sud nakon izricanja kazne maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije izricanja te kazne počinio neko kazneno djelo, postupit će po odredbi stavka 1. ovoga članka.

Uvjetni otpust iz maloljetničkog zatvora

Članak 26.

(1) Osuđenik na kaznu maloljetničkog zatvora može se pustiti na uvjetni otpust ako je izdržao najmanje jednu trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo šest mjeseci u kaznenom zavodu. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može izreći mjeru pojačanog nadzora. Uvjetni otpust traje do isteka vremena za koje je kazna izrečena.

(2) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja je izrečena bezuvjetna kazna zatvora ili maloljetničkog zatvora od šest mjeseci ili u duljem trajanju.

Pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora

Članak 27.

(1) Sud može presudom izreći da je maloljetnik kriv za kazneno djelo i istodobno pridržati izricanje kazne maloljetničkog zatvora kad smatra da se izricanjem krivnje i prijetnjom naknadnog izricanja kazne može počinitelja odvratiti od daljnjih kaznenih djela. Sud će maloljetniku uz presudu izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora i jednu ili više posebnih obveza.

(2) Sud presudom određuje da maloljetniku može biti naknadno izrečen maloljetnički zatvor ako za vrijeme što ga odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od tri godine (vrijeme kušnje), počini novo kazneno djelo ili ako se protivi provođenju odgojnih mjera.

(3) Sud može nakon isteka najmanje jedne godine vremena kušnje, i nakon što sasluša predstavnika centra za socijalnu skrb, izreći konačni pridržaj izricanja kazne, ako nove činjenice potvrđuju uvjerenje da maloljetnik neće počinuti daljnjih kaznenih djela.

Naknadno izricanje maloljetničkog zatvora

Članak 28.

(1) Ako maloljetnik kojemu je pridržano izricanje maloljetničkog zatvora (članak 27.) bude zbog novog kaznenog djela počinjenog prije isteka vremena kušnje osuđen ili mu bude izrečena odgojna mjera, sud će mu izreći kaznu za prije počinjeno djelo ako bi to, s obzirom na novoizrečenu kaznu ili odgojnu mjeru, bilo potrebno radi odvraćanja maloljetnika od daljnjih kaznenih djela. Kazna za prije počinjeno djelo može se izreći i ako maloljetnik unatoč izričitom upozorenju suda odbija ispunjenje posebne obveze, ili ako se ustrajno suprostavlja provođenju izrečene odgojne mjere.

(2) Pri izricanju jedinstvene kazne postupit će se prema odredbama o odmjeravanju kazne za stjecaj kaznenih djela.

(3) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud ne izreče kaznu, odlučit će ostaju li na snazi već izrečene odgojne mjere ili će izreći druge mjere.

(4) Kazna se može naknadno izreći najkasnije unutar šest mjeseci nakon proteka vremena kušnje ili nakon dovršenja postupka zbog novog kaznenog djela.

Zastara izvršenja maloljetničkog zatvora

Članak 29.

Kazna maloljetničkog zatvora ne može se izvršiti ako protekne:

- pet godina od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju duljem od pet godina,

- tri godine od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju duljem od tri godine,

- dvije godine od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju do tri godine.

4. Sigurnosne mjere

Primjena sigurnosnih mjera prema maloljetnicima

Članak 30.

Prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela mogu se uz odgojnu mjeru ili kaznu maloljetničkog zatvora primijeniti sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja, obveznog liječenja od ovisnosti, protjerivanja stranca iz zemlje i oduzimanja predmeta, a prema starijem maloljetniku i mjera sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom.

5. Posebne odredbe o zastari kaznenog postupanja i o materijalnopravnoj svrhovitosti

Djelo počinjeno u mlađoj maloljetnosti

Članak 31.

(1) Punoljetnoj osobi koja je navršila dvadesetijednu godinu života ne može se suditi za kazneno djelo koje je počinila kao mlađi maloljetnik.

(2) Punoljetnoj osobi koja u vrijeme suđenja nije navršila dvadesetijednu godinu života može se suditi za kazneno djelo koje je počinila kao mlađi maloljetnik samo ako je za počinjeno djelo propisana kazna zatvora dulja od pet godina. Toj osobi sud može izreći samo zavodsku odgojnu mjeru. Prosuđujući hoće li će i koju od tih mjera izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti iz vremena počinjenja djela, osobito težinu i narav djela, vrijeme koje je proteklo od njegova počinjenja, ponašanje počinitelja, obiteljske prilike, kako se počinitelj uključio u redoviti život i svrhu primjene mjere. Izrečena mjera može trajati do navršene dvadesetitreće godine života počinitelja.

Djelo počinjeno u starijoj maloljetnosti

Članak 32.

(1) Punoljetnoj osobi može se za kazneno djelo koje je počinila kao stariji maloljetnik izreći odgojna mjera posebnih obveza, odgojna mjera pojačanoga nadzora i kazna maloljetničkog zatvora, a ako počinitelj u vrijeme suđenja nije navršio dvadesetijednu godinu života, i zavodska odgojna mjera. Prosuđujući hoće li i koju od ovih sankcija izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti iz vremena počinjenja djela, osobito težinu i narav djela, vrijeme koje je proteklo od njegova počinjenja, ponašanje počinitelja, obiteljske prilike, kako se počinitelj uključio u redoviti život i svrhu što je treba postići tim sankcijama. Izrečene odgojne mjere mogu trajati do navršene dvadesetitreće godine počiniteljeva života.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka punoljetnoj osobi koja je u vrijeme suđenja navršila dvadesetijednu godinu života, sud može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Ako je osoba u vrijeme suđenja navršila dvadeset i tri godine života, sud će joj umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Kazna zatvora ima u pogledu rehabilitacije i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

6. Objavljivanje presude

Članak 33.

Odredba članka 83. Kaznenog zakona o javnom objavljivanju presude ne primjenjuje se prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela.

II. Odredbe o sudovima i kaznenopostupovne odredbe

A. SUDOVI ZA MLADEŽ

1. Opće odredbe

Članak 34.

U kaznenim predmetima maloljetnika sude sudovi za mladež (članak 36. stavak 1. i 2.).

Članak 35.

Nadležnost suda za mladež prestaje s navršenom dvadeset trećom godinom počiniteljeva života.

2. Ustrojstvo sudova za mladež

Članak 36.

(1) U općinskim sudovima u sjedištu županijskog suda i u županijskim sudovima ustrojiti će se odjeli za mladež koji se sastoje od vijeća za mladež (članak 57. stavak 1. i 2.) i sudaca za mladež (članak 57. stavak 6.).

(2) U Vrhovnom sudu Republike Hrvatske ustrojiti će se vijeće za mladež (članak 57. stavak 3.).

Članak 37.

Suci za mladež u općinskim i županijskim sudovima i državni odvjetnici koji postupaju pred tim sudovima (državni odvjetnici za mladež) moraju imati izražena nagnuća za odgoj, potrebe i probitke mladeži, te vladati osnovnim znanjima s područja kriminologije, socijalne pedagogije i socijalne skrbi za mlade osobe.

Članak 38.

Suce za mladež u općinskim i županijskim sudovima postavlja na vrijeme od pet godina, iz reda sudaca odnosnih sudova, predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a državne odvjetnike za mladež postavlja na vrijeme od pet godina, iz reda državnih odvjetnika ili zamjenika državnih odvjetnika u odnosnim državnim odvjetništvima, državni odvjetnik Republike Hrvatske. Nakon isteka pet godina, sudac, odnosno državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika može biti ponovno postavljen za suca za mladež odnosno za državnog odvjetnika za mladež.

Članak 39.

Suce vijeća za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske određuje se godišnjim rasporedom poslova Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a zamjenika državnog odvjetnika koji postupaju pred tim vijećem godišnjim rasporedom poslova Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Članak 40.

(1) U vijećima za mladež (članak 36. stavak 1. i 2.) u suđenju sudjeluju suci porotnici za mladež.

(2) Suci porotnici za mladež imenuju se iz reda profesora, učitelja, odgojitelja i drugih osoba koje imaju iskustva u odgoju mladih osoba.

Članak 41.

Pri odjelima za mladež županijskih sudova postoji istražni sudac kojeg određuje predsjednik županijskog suda godišnjim rasporedom poslova.

Članak 42.

(1) Sudovi iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona i državna odvjetništva koja pred njima postupaju, imaju stručne suradnike (savjetnike): socijalne pedagoge-defektologe i socijalne radnike.

(2) Stručni suradnici u sudu u tijeku pripremnog postupka prema maloljetniku prikupljaju podatke o maloljetnikovoj ličnosti; na sjednici vijeća ili na glavnoj raspravi daju stručno mišljenje o vrsti sankcije koju bi bilo opravdano izreći; prikupljaju podatke o uspješnosti izvršenja odgojne mjere i daju mišljenje vijeću za maloljetnike o potrebi obustave ili zamjene odgojne mjere. Savjetnici u državnom odvjetništvu prikupljaju podatke potrebne državnom odvjetniku za donošenje odluke o svrhovitosti pokretanja postupka prema maloljetniku, te opravdanosti predlaganja obustave pripremnog postupka prema maloljetniku.

B. POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA

1. Opće odredbe

Članak 43.

(1) U postupku prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela koji u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nije navršio dvadeset tri godine života primjenjuju se odredbe ovoga Zakona, te odredbe Zakona o kaznenom postupku ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(2) Odredbe članka 48. stavka 1. i 2., članka 49. stavka 2. i 3., članka 50., 51., 72., 83. i 84. stavka 1. ovoga Zakona ne primjenjuju se u postupku prema počinitelju koji je u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja navršio dvadeset jednu godinu života.

Članak 44.

Kad se u tijeku postupka utvrdi da osoba u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila četrnaest godina života (dijete), kazneni će se postupak obustaviti i podaci o djelu i počinitelju dostaviti centru za socijalnu skrb.

Članak 45.

(1) Kazneni postupak prema maloljetniku pokreće se za sva kaznena djela samo na zahtjev državnog odvjetnika.

(2) Za kaznena djela za koja se postupka po prijedlogu ili po privatnoj tužbi postupak se može pokrenuti ako je ovlaštena osoba stavila prijedlog za pokretanje postupka nadležnom državnom odvjetniku u roku od tri mjeseca od dana kad je saznala za kazneno djelo i počinitelja.

Članak 46.

U kaznenom postupku prema maloljetniku oštećenik ne može stupiti na mjesto tužitelja.

Članak 47.

Odredbe Zakona o kaznenom postupku o skraćenom postupku ne primjenjuju se u kaznenom postupku prema maloljetniku.

Članak 48.

(1) Maloljetniku se ne može suditi u odsutnosti.

(2) Pri ispitivanju maloljetnika i poduzimanju drugih radnji kojima je maloljetnik nazočan, postupat će se obazrivo, tako da, s obzirom na duševnu razvijenost i osobna svojstva maloljetnika, vođenje kaznenog postupka ne šteti razvoju svekolike njegove ličnosti.

Članak 49.

(1) Maloljetnik može imati branitelja kad državni odvjetnik uvjetuje nepokretanje postupka prema maloljetniku ispunjenjem određene obveze (članak 64.).

(2) Maloljetnik mora imati branitelja već pri prvom ispitivanju ako se postupak vodi za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora dulja od tri godine, a za ostala kaznena djela za koja je propisana blaža kazna - ako sudac za mladež ocijeni da je maloljetniku potreban branitelj.

(3) Ako u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka sam maloljetnik, njegov zakonski zastupnik ili rođaci ne uzmu branitelja, postaviti će mu ga po službenoj dužnosti sudac za mladež.

(4) Kad ne postoje uvjeti za obveznu obranu, sudac za mladež može postaviti branitelja maloljetniku koji prema svome imovnom stanju ne može sam snositi troškove obrane, i to na maloljetnikov zahtjev ili na zahtjev njegova zakonskog zastupnika ili rođaka.

(5) Branitelj se postavlja po mogućnosti iz reda odvjetnika sa izraženim sklonostima i osnovnim znanjima u području odgoja i skrbi za mlade osobe.

(6) Maloljetnikov branitelj može biti samo odvjetnik.

Članak 50.

(1) Maloljetnika se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe hitnog postupanja ili drugih okolnosti.

(2) Maloljetnika dovode službenici redarstvenih vlasti u civilnoj odjeći, osim u slučajevima opasnih počinitelja ili najtežih kaznenih djela.

(3) Dostava odluka i drugih dopisa maloljetniku obavlja se prema odredbama članka 147. Zakona o kaznenom postupku, ali se maloljetniku neće dostavljati odluke isticanjem na oglasnoj ploči suda, niti će se primjenjivati odredba članka 143. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku.

Članak 51.

Sudovi za mladež izvješćuju centre za socijalnu skrb kad u kaznenom postupku utvrđene činjenice i okolnosti upućuju na potrebu poduzimanja mjera radi zaštite prava i dobrobiti maloljetnika.

Članak 52.

(1) U postupku prema maloljetniku, uz ovlasti što ih izričito predviđaju odredbe ovoga Zakona, predstavnik centra za socijalnu skrb ima pravo upoznati se s tijekom postupka, u tijeku tog postupka stavljati prijedloge i upozoravati na činjenice i dokaze koji su važni za donošenje ispravne odluke.

(2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku državni odvjetnik obavijestit će nadležni centar za socijalnu skrb.

Članak 53.

Nitko ne može biti oslobođen dužnosti svjedočenja o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje duševne razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi (članak 70.).

Članak 54.

Tijela koja sudjeluju u postupku prema maloljetniku i druga tijela i ustanove od kojih se traže obavijesti, izvješća ili mišljenja dužna su najhitnije postupiti kako bi se postupak što prije završio.

Članak 55.

(1) Bez odobrenja suda ne smije se objaviti tijek kaznenog postupka prema maloljetniku niti odluka donesena u tom postupku.

(2) Objaviti se može samo onaj dio postupka, odnosno samo onaj dio odluke za koji postoji odobrenje, ali se tada ne smije navesti ime maloljetnika i ostali podaci na temelju kojih bi se moglo zaključiti o kojem je maloljetniku riječ.

2. Nadležnost i sastav suda

Članak 56.

Za suđenje u kaznenim predmetima maloljetnika iz nadležnosti svih općinskih sudova s područja istog županijskog suda nadležan je općinski sud u sjedištu tog županijskog suda.

Članak 57.

- (1) Vijeće za mladež općinskog suda sastavljeno je od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež.
- (2) Vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež, a kad sudi u drugom stupnju na raspravi, sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež.
- (3) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske sastavljeno je od tri suca, kad sudi u drugom stupnju na raspravi sastavljeno je od dva suca i tri suca porotnika za mladež, a kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima sastavljeno je po općim propisima.
- (4) U sastavu vijeća za mladež suci porotnici moraju biti osobe različitog spola.
- (5) Vijeće za mladež županijskog suda i vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske u sastavu propisanom u stavku 2. i 3. ovoga članka odlučuje o žalbama te u drugim slučajevima određenim ovim Zakonom.
- (6) Sudac za mladež općinskog i županijskog suda provodi pripremni postupak i obavlja druge poslove u postupku prema maloljetnicima.

Članak 58.

Sud nadležan za odlučivanje u drugom stupnju odlučuje o žalbama protiv odluka vijeća za mladež suda prvoga stupnja i o žalbama protiv rješenja državnog odvjetnika i suca za mladež u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu, kao i u slučajevima kad je u ovom Zakonu i u Zakonu o kaznenom postupku određeno da odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

Članak 59.

Mjesno je nadležan za postupak prema maloljetniku, u pravilu, sud njegova prebivališta; a ako maloljetnik nema prebivališta ili ono nije poznato - sud maloljetnikova boravišta. Postupak se može provesti pred sudom boravišta maloljetnika koji ima prebivalište ili pred sudom mjesta izvršenja kaznenog djela ako je očito da će se pred tim sudom lakše provesti postupak.

3. Razdvojeni i jedinstveni postupak

Članak 60.

- (1) Kad je maloljetnik sudjelovao u izvršenju kaznenog djela zajedno s punoljetnom osobom, postupak prema njemu razdvojiti će se i provesti prema odredbama ovoga Zakona.
- (2) Postupak prema maloljetniku može se iznimno spojiti s postupkom protiv punoljetne osobe i provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku, i to samo ako razdvajanje postupka nije nikako moguće bez štete za svestrano razjašnjenje stvari. Rješenje o tome

donosi vijeće za mladež nadležnog suda na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika. Protiv toga rješenja nije dopuštena žalba.

(3) Kada se provodi jedinstven postupak za maloljetnika i punoljetne počinitelje, glede maloljetnika uvijek će se primijeniti odredbe članka 48. do 55., članka 63. do 65., članka 70., 74., 82. stavka 2. i članka 83. kada se na glavnoj raspravi razjašnjavaju pitanja koja se odnose na maloljetnika, te članka 84. stavka 1., članka 85. stavka 5., članka 86. i 89. ovoga Zakona, dok će se odgovarajuće primijeniti odredbe članka 72. i 73., a ostale odredbe ovoga Zakona ako njihova primjena nije u suprotnosti s vođenjem spojenog postupka. U jedinstvenom postupku istragu provodi određeni istražni sudac pri županijskom sudu (članak 41.).

(4) Kad je maloljetnik sudjelovao u izvršenju kaznenog djela s mlađom punoljetnom osobom, za suđenje je nadležno vijeće za mladež, a kad je sudjelovao u izvršenju kaznenog djela s odraslom osobom, sud po općim propisima.

Članak 61.

(1) Kad je ista osoba počinila neko kazneno djelo kao maloljetnik a neko kao mlađi punoljetnik koji u vrijeme pokretanja postupka odnosno suđenja nije navršio dvadeset tri godine života, provest će se jedinstveni postupak po odredbama članka 43. ovoga Zakona. Ako je počinitelj u vrijeme suđenja navršio dvadeset tri godine života, jedinstveni postupak provest će se po općim propisima.

(2) Kad je ista osoba počinila neko kazneno djelo kao maloljetnik a neko kad je navršila dvadeset jednu godinu života, jedinstveni postupak provest će se prema odredbi Zakona o kaznenom postupku o spajanju postupka.

4. Pretpripremni postupak

Članak 62.

(1) Ako državni odvjetnik, odlučujući prema članku 45. ovoga Zakona, ocijeni da nema osnove zahtijevati pokretanje kaznenog postupka prema maloljetniku (članak 174. Zakona o kaznenom postupku), obavijestit će o tome oštećenika, uz navođenje razloga, a ako su redarstvene vlasti podnijele prijavu, obavijestit će i to tijelo.

(2) Oštećenik može u roku od osam dana od primitka obavijesti državnog odvjetnika zahtijevati da vijeće za mladež višeg suda odluči o pokretanju postupka. Vijeće donosi odluku nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika. Vijeće može odlučiti da se postupak ne pokrene ili da se prema maloljetniku pokrene postupak pred sucem za mladež.

(3) Kad vijeće odluči da se prema maloljetniku pokrene postupak, nadležni će državni odvjetnik preuzeti postupak prema maloljetniku.

Članak 63.

(1) Za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna državni odvjetnik može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje kaznenog postupka iako postoji osnovana sumnja da je maloljetnik počinio kazneno djelo ako smatra da ne bi bilo svrhovito da se vodi postupak prema maloljetniku s obzirom na narav kaznenog djela i

okolnosti u kojima je djelo počinjeno, prijašnji život maloljetnika i njegova osobna svojstva. Radi utvrđivanja tih okolnosti državni odvjetnik može zatražiti obavijest od roditelja, odnosno maloljetnikova skrbnika, drugih osoba i ustanova, a može zatražiti da te podatke prikupi savjetnik u državnom odvjetništvu; kad je to potrebno, može te osobe i maloljetnika pozvati u državno odvjetništvo radi neposrednog obavještanja.

(2) O odluci iz stavka 1. ovoga članka obavijestit će državni odvjetnik, uz navođenje razloga, centar za socijalnu skrb i oštećenika s uputom da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici, a ako su redarstvene vlasti podnijele prijavu, obavijestit će i to tijelo.

Članak 64.

(1) Državni odvjetnik može odluku o nepokretanju postupka (članak 63.) uvjetovati spremnošću maloljetnika:

a) da prema vlastitim mogućnostima popravi ili nadoknadi štetu nanесenu kaznenim djelom (u granicama iz članka 9. stavak 2. točka 2.);

b) da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja (u okvirima iz članka 9. stavak 2. točka 7.);

c) da se podvrgne postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti (u smislu članka 9. stavak 2. točka 9.).

(2) Nakon što, uz suradnju i nadzor centra za socijalnu skrb, maloljetnik ispuni obveze, državni odvjetnik donosi konačnu odluku o nepokretanju postupka prema maloljetniku.

(3) O odluci iz stavka 1. i 2. ovoga članka obavijestit će državni odvjetnik, uz navođenje razloga, centar za socijalnu skrb i oštećenika s uputom da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici, a ako su redarstvene vlasti podnijele prijavu, obavijestit će i to tijelo.

Članak 65.

(1) Kad je izvršenje kazne ili odgojne mjere u tijeku ili su ove sankcije pravomoćno izrečene ili je maloljetnik odlukom centra za socijalnu skrb smješten u ustanovu socijalne skrbi, državni odvjetnik može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje kaznenog postupka za drugo kazneno djelo maloljetnika ako s obzirom na težinu i narav djela i pobude iz kojih je ono počinjeno vođenje postupka i izricanje sankcije za to djelo očito ne bi imalo svrhe.

(2) O odluci iz stavka 1. ovoga članka obavijestit će državni odvjetnik, uz navođenje razloga, centar za socijalnu skrb i oštećenika s uputom da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici, a ako su redarstvene vlasti podnijele prijavu, obavijestit će i to tijelo.

Članak 66.

(1) Pribavljanje podataka o kaznenom djelu i počinitelju, prikupljanje potrebnih obavijesti od osumnjičenog maloljetnika i ostalih osoba te druge izvide obavljaju redarstvene vlasti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(2) U predmetima kaznenih djela maloljetnika postupaju službenici redarstvenih vlasti specijalizirani za poslove maloljetničkog kriminaliteta.

Članak 67.

(1) Redarstvene vlasti su ovlaštene uhititi maloljetnika pod uvjetima određenim u članku 95. Zakona o kaznenom postupku i moraju ga odmah dovesti sucu za mladež ili ga pustiti na slobodu. O uhićenju sudac za mladež dužan je odmah obavijestiti maloljetnikove roditelje, odnosno skrbnika.

(2) Sudac za mladež može odrediti da se uhićenik koji mu je doveden zadrži do 24 sata.

(3) Ako zbog okolnosti ne može postupati sudac za mladež, radnje iz stavka 1. i 2. ovoga članka poduzet će istražni sudac i o tome obavijestiti suca za mladež.

(4) O žalbi protiv rješenja o zadržavanju odlučuje vijeće iz članka 20. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku.

5. Pripremni postupak

Članak 68.

(1) Zahtjev za pokretanje pripremnog postupka podnosi državni odvjetnik sucu za mladež nadležnog suda.

(2) Ako se sudac za mladež složi sa zahtjevom donijet će rješenje o pokretanju pripremnog postupka. Protiv rješenja maloljetnik se može žaliti. O žalbi odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

(3) Ako se sudac za mladež ne složi sa zahtjevom, zatražit će da o tome odluči vijeće za mladež višeg suda.

(4) Sudac za mladež može povjeriti redarstvenim vlastima da izvrše nalog o pretrazi stana ili osobe ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen Zakonom o kaznenom postupku, a može im na prijedlog državnog odvjetnika povjeriti izvršenje pojedine radnje u slučajevima predviđenim u članku 193. stavku 4. Zakona o kaznenom postupku.

Članak 69.

(1) Ako je za kazneno djelo predviđena kazna zatvora do pet godina ili blaža kazna, državni odvjetnik može staviti sucu za mladež obrazloženi prijedlog za kažnjavanje, odnosno za primjenu odgojne mjere maloljetniku i bez provođenja pripremnoga postupka, ako prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo i na maloljetnikovu ličnost daju dovoljno osnove za stavljanje takva prijedloga.

(2) Ako sudac za mladež, nakon što ispita maloljetnika, ustanovi da je udovoljeno uvjetima za stavljanje prijedloga za primjenu odgojne mjere odnosno kažnjavanje i bez provođenja pripremnoga postupka i ako je maloljetnik dao svoju privolu, dostavit će prijedlog vijeću radi suđenja. U protivnom postupit će s prijedlogom kao sa zahtjevom za pokretanje pripremnoga postupka.

Članak 70.

(1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, uz činjenice koje se odnose na kazneno djelo, posebno će se utvrditi godine maloljetnikova života, okolnosti potrebne za ocjenu njegove duševne razvijenosti, ispitat će se sredina u kojoj i prilike u kojima maloljetnik živi i ostale okolnosti koje se tiču njegove ličnosti.

(2) Radi utvrđivanja tih okolnosti saslušat će se maloljetnikov roditelj, njegov skrbnik i druge osobe koje mogu dati potrebne podatke. O tim okolnostima zatražit će se izvješće od centra za socijalnu skrb; a ako je prema maloljetniku bila primijenjena odgojna mjera, pribavit će se izvješće o primjeni te mjere.

(3) Podatke o ličnosti maloljetnika pribavlja sudac za mladež. Sudac za mladež može povjeriti prikupljanje tih podataka stručnom suradniku kao i centru za socijalnu skrb.

(4) Kad je za utvrđivanje maloljetnikova zdravstvenog stanja, njegove duševne razvijenosti, psihičkih svojstava ili sklonosti, potrebno da maloljetnika pregledaju vještaci, za takav pregled odredit će se liječnici, psiholozi ili pedagozi. Takvi pregledi maloljetnika mogu se obaviti u zdravstvenoj ili sličnoj ustanovi.

Članak 71.

(1) Sudac za mladež sam određuje način provođenja pojedinih radnji, postupajući pritom prema odredbama Zakona o kaznenom postupku s posebnim obzirom na prava okrivljenika na obranu, prava oštećenika i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.

(2) Radnjama u pripremnom postupku mogu biti nazočni državni odvjetnik, maloljetnik, smislano odredbi članka 198. Zakona o kaznenom postupku - osim ako postoje razlozi navedeni u članku 83. stavku 4. ovoga Zakona - i branitelj. Ispitivanje maloljetne osobe kad je to potrebno obaviti će se uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe. Sudac za mladež može odobriti da radnjama u pripremnom postupku budu nazočni predstavnik centra za socijalnu skrb i roditelji odnosno skrbnik maloljetnika. Kad su navedene osobe nazočne tim radnjama mogu stavljati prijedloge i upućivati pitanja osobi koja se ispituje odnosno preslušava.

Članak 72.

(1) Sudac za mladež može sam ili na prijedlog državnog odvjetnika odrediti da se maloljetnik u tijeku pripremnog postupka privremeno stavi pod nadzor centra za socijalnu skrb radi pružanja pomoći i zaštite, ili da se privremeno smjesti u ustanovu socijalne skrbi, kad je to primjereno očekivanoj sankciji, da bi se maloljetnik zaštitio od daljnjeg ugrožavanja njegova razvoja, posebno od napasti ponavljanja kaznenog djela.

(2) Rješenje o privremenom smještaju donosi sudac za mladež. O žalbi protiv rješenja odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

(3) Provođenje privremenog smještaja ravna se prema odredbama koje vrijede za te ustanove.

(4) Troškovi smještaja isplaćuju se unaprijed iz sredstava proračuna i ulaze u troškove kaznenog postupka.

Članak 73.

(1) Sudac za mladež može odrediti da se maloljetnik stavi u pritvor ako za to postoje razlozi iz članka 102. stavka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku. Pritvor se smije primijeniti samo kao krajnja mjera, u razmjeru prema težini djela i očekivanoj sankciji, u najkraćem nužnom trajanju, i samo ako njegovu svrhu nije moguće postići primjenom mjera opreza (članak 90. Zakona o kaznenom postupku) ili privremenog smještaja (članak 72.).

(2) O pritvaranju maloljetnika sudac za mladež dužan je odmah obavijestiti roditelje, skrbnika ili ustanovu kojoj je maloljetnik povjeren na odgoj i čuvanje kao i centar za socijalnu skrb.

(3) Na osnovi rješenja o pritvoru što ga je donio sudac za mladež pritvor može trajati najviše mjesec dana. Vijeće istoga suda može iz opravdanih razloga produljiti pritvor još za mjesec dana i najviše još za daljnjih mjesec dana.

(4) O žalbi protiv rješenja suca za mladež i o žalbi protiv rješenja vijeća za mladež odlučuje vijeće iz članka 57. stavka 5. ovoga Zakona. O žalbi protiv rješenja suca za mladež, ako vijeće iz članka 57. stavka 5. ovoga Zakona zbog okolnosti ne može postupati, odlučit će vijeće prema općim propisima (članak 110. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku).

Članak 74.

(1) Maloljetnika će se smjestiti u pritvor, u pravilu, odvojeno od punoljetnih osoba.

(2) Sudac za mladež može odrediti da maloljetnik bude u pritvoru zajedno s punoljetnim osobama ako bi usamljenje maloljetnika dulje trajalo a postoji mogućnost da se maloljetnik stavi u prostoriju s punoljetnom osobom koja na njega ne bi štetno djelovala.

(3) Pritvorenim maloljetnicima treba omogućiti rad i prema okolnostima poduku korisnu za njihov odgoj i zanimanje.

(4) Sudac za mladež dužan je u obavljanju nadzora nad postupanjem s pritvorenim maloljetnicima, posebice s obzirom na mladu dob pritvorenika, obilaziti pritvorenike, primati od njih usmene i pisane pritužbe i poduzimati potrebne mjere da se utvrđene nepravilnosti otklone.

Članak 75.

Nakon što ispita sve okolnosti koje se odnose na počinjenje kaznenog djela i na ličnost maloljetnika, sudac za mladež dostavlja spise nadležnom državnom odvjetniku koji je dužan, u roku od osam dana, zahtijevati da se pripremni postupak dopuni ili izjaviti da odustaje od postupka ili staviti prijedlog za obustavu postupka ili obrazloženi prijedlog za kažnjavanje odnosno za primjenjivanje odgojne mjere.

Članak 76.

(1) Ako državni odvjetnik ustanovi da nema osnove za vođenje postupka prema maloljetniku i izjavi da odustaje od postupka, sudac za mladež obustavit će postupak prema maloljetniku i o tome obavijestiti oštećenika.

(2) Oštećenik može u roku od osam dana od primitka obavijesti suca za mladež zahtijevati da vijeće za mladež višeg suda odluči o nastavku postupka. Vijeće donosi odluku nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika.

(3) Kad vijeće odluči da je oštećenikov zahtjev osnovan nadležni će državni odvjetnik nastaviti postupak prema maloljetniku.

Članak 77.

(1) Ako državni odvjetnik ustanovi da nije svrhovito vođenje postupka prema maloljetniku (članak 63. i 65.) stavit će prijedlog sucu za mladež da obustavi postupak, i o tome obavijestiti centar za socijalnu skrb.

(2) Ako se sudac za mladež ne suglasi s prijedlogom državnog odvjetnika, zatražit će da o tome odluči vijeće za mladež višeg suda. Vijeće donosi odluku nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika.

(3) Kad vijeće ne prihvati prijedlog o obustavi postupka nadležni će državni odvjetnik nastaviti postupak prema maloljetniku.

Članak 78.

(1) Prijedlog državnog odvjetnika za primjenu odgojne mjere ili za kažnjavanje treba sadržavati ime i prezime maloljetnika i JMBG, njegove godine života, opis kaznenog djela, dokaze iz kojih proizlazi da je maloljetnik počinio to djelo, obrazloženje koje treba sadržavati ocjenu duševne razvijenosti maloljetnika i prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu primijeni odgojna mjera.

(2) Bitni sadržaj prikupljenih podataka o maloljetnikovoj ličnosti (članak 70.) valja izložiti tako da to, koliko je moguće, ne djeluje štetno na maloljetnikov odgoj.

6. Postupak pred vijećem

Članak 79.

(1) Kad predsjednik vijeća primi prijedlog državnog odvjetnika (članak 78.) i ustanovi da nema osnove za vođenje postupka, ili da ne bi bilo svrhovito (članak 63. i 65.) daljnje vođenje postupka, zatražit će da o tome odluči vijeće za mladež višeg suda. Vijeće donosi odluku nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika.

(2) Vijeće može obustaviti postupak prema maloljetniku ili odlučiti da se postupak nastavi pred vijećem prvostupanjskog suda.

Članak 80.

(1) Ako predsjednik vijeća ne zatraži odluku vijeća višeg suda, ili kad vijeće višeg suda odluči da se prema maloljetniku postupak nastavi, predsjednik vijeća dužan je u roku od osam dana zakazati sjednicu vijeća ili glavnu raspravu.

(2) Kazna i zavodske mjere mogu se izreći samo nakon održane glavne rasprave. Ostale odgojne mjere mogu se izreći i u sjednici vijeća.

(3) U sjednici vijeća može se odlučiti da se održi glavna rasprava.

Članak 81.

(1) Na sjednicu vijeća pozvat će se maloljetnik, branitelj, roditelji maloljetnika, odnosno skrbnik i državni odvjetnik, a o sjednici će se obavijestiti i može joj biti nazočan predstavnik centra za socijalnu skrb.

(2) Ako maloljetnik ne dođe na sjednicu sud može odlučiti da se sjednica održi i u njegovoj odsutnosti ako maloljetnikova nazočnost nije nužna.

Članak 82.

(1) Kad vijeće odlučuje na temelju glavne rasprave, na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe Zakona o kaznenom postupku o pripremama za glavnu raspravu, o upravljanju glavnom raspravom, o odgodi i prekidanju glavne rasprave, o zapisniku i o tijeku glavne rasprave, ali sud može odstupiti od tih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila svrhovita.

(2) Pored osoba navedenih u članku 286. Zakona o kaznenom postupku, na glavnu raspravu pozvat će se roditelji maloljetnika, odnosno skrbnik i predstavnik centra za socijalnu skrb. Nedolazak roditelja, skrbnika ili predstavnika centra za socijalnu skrb ne sprečava sud da održi glavnu raspravu.

(3) Osim maloljetnika glavnoj raspravi mora biti nazočan i državni odvjetnik, a u slučajevima obvezne obrane i branitelj.

Članak 83.

(1) Kad se sudi maloljetniku, uvijek se isključuje javnost.

(2) Vijeće može dopustiti da glavnoj raspravi budu nazočne osobe koje se bave zaštitom i odgojem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog

kriminaliteta te znanstveni radnici.

(3) Tijekom glavne rasprave vijeće može naložiti da se, osim državnog odvjetnika, branitelja i predstavnika centra za socijalnu skrb, iz zasjedanja udalje sve ili samo pojedine osobe.

(4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka vijeće može naložiti da se maloljetnik udalji iz zasjedanja, zbog mogućeg štetnog utjecaja na njegov odgoj. Ako je za maloljetnikovu obranu to važno, vijeće će ga obavijestiti o sadržaju i tijeku postupka za vrijeme njegove odsutnosti.

Članak 84.

(1) Tijekom postupka pred sudom sudac za mladež ili vijeće može donijeti odluku o privremenom smještaju (članak 72.), a može i ukinuti odluku koja je o tome prije donesena.

(2) Trajanje pritvora od podnošenja prijedloga za izricanje sankcije do pravomoćnosti presude ne može prijeći jednu polovicu vremena propisanog odredbom članka 109. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku.

Članak 85.

(1) Vijeće nije vezano za prijedlog državnog odvjetnika pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreći kaznu ili će primijeniti odgojnu mjeru, ali ako je državni odvjetnik odustao od prijedloga, vijeće ne može maloljetniku izreći kaznu nego samo odgojnu mjeru.

(2) Vijeće će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kada sud donosi presudu kojom se optužba odbija (članak 353. točka 4. do 6. Zakona o kaznenom postupku), ili kojom se optuženik oslobađa od optužbe (članak 354. Zakona o kaznenom postupku) i kad vijeće ustanovi da nije svrhovito izreći maloljetniku ni kaznu ni odgojnu mjeru.

(3) Vijeće donosi rješenje i kad izriče odgojnu mjeru maloljetniku. U izreci tog rješenja navodi se samo koja se mjera izriče, ali se maloljetnik neće oglašavati krivim za kazneno djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrečene odgojne mjere.

(4) Presuda kojom se maloljetniku izriče kazna ili pridržava izricanje kazne donosi se u obliku predviđenom za osuđujuću presudu.

(5) Razlozi za odluku iz stavka 3. i 4. ovoga članka koji bi mogli imati negativan učinak na maloljetnikov odgoj neće se izložiti.

(6) Ako vijeće za mladež utvrdi da je za suđenje nadležno vijeće za mladež višeg suda, donijet će rješenje o ustupanju predmeta tom sudu.

(7) Predsjednik vijeća dužan je u roku od osam dana od dana proglašenja odluke izraditi pisanu presudu odnosno rješenje, a ako to iz opravdanih razloga nije bilo moguće, rok se može iznimno produžiti do petnaest dana.

Članak 86.

(1) Sud može maloljetnika osuditi na plaćanje troškova kaznenog postupka i na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu. Ako je maloljetniku izrečena odgojna mjera, troškovi postupka padaju na teret državnog proračuna, a oštećenik se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na parnicu.

(2) Ako maloljetnik imade vlastite prihode ili imovinu, može mu se naložiti plaćanje troškova kaznenog postupka i ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva i kad mu je izrečena odgojna mjera.

7. Pravni lijekovi

Članak 87.

(1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavi postupka mogu podnijeti žalbu sve osobe koje imaju pravo na žalbu protiv presude (članak 363. Zakona o kaznenom postupku), i to u roku od osam dana od dana primitka presude, odnosno rješenja.

(2) Branitelj, državni odvjetnik, bračni drug, rođak u uspravnoj liniji, posvojitelj, skrbnik, brat, sestra i hranitelj mogu podnijeti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.

(3) Osobe koje su podnijele žalbu u korist maloljetnika mogu odustati od žalbe samo uz njegovu suglasnost.

(4) Žalba protiv rješenja kojim se izriče odgojna mjera koja se izdržava u ustanovi zadržava izvršenje rješenja ako sud, uz suglasnost s maloljetnikovim roditeljima i nakon maloljetnikova preslušanja, ne odluči drukčije.

(5) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji ako odluka o izrečenoj sankciji nije napisana u rokovima iz članka 85. stavka 7. ovoga Zakona.

(6) Na sjednicu vijeća drugostupanjskog suda (članak 374. Zakona o kaznenom postupku) pozvat će se maloljetnik samo ako predsjednik vijeća ili vijeće ustanovi da bi njegova nazočnost bila korisna.

Članak 88.

(1) Drugostupanjski sud može preinačiti odluku suda prvoga stupnja izricanjem teže sankcije maloljetniku samo ako je to predloženo u žalbi.

(2) Ako prvostupanjskom odlukom nije izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zavodska mjera, drugostupanjsko vijeće može tu kaznu, odnosno mjeru izreći samo ako održi raspravu. Maloljetnički zatvor u duljem trajanju ili teža zavodska mjera od one izrečene odlukom suda prvoga stupnja može se izreći i u sjednici vijeća drugostupanjskoga suda.

Članak 89.

Odredbe Zakona o kaznenom postupku o obnovi kaznenog postupka završenog pravomoćnom presudom na odgovarajući će se način primjenjivati i na obnovu postupka završenog pravomoćnim rješenjem o primjeni odgojne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

8. Postupak pri naknadnom izricanju maloljetničkog zatvora

Članak 90.

(1) Maloljetniku kojemu je pridržano izricanje kazne maloljetničkog zatvora (članak 27.) može biti naknadno izrečena kazna (članak 28.) na osnovi prijedloga državnog odvjetnika.

(2) O prijedlogu odlučuje u slučajevima osude zbog novog kaznenog djela u tome postupku nadležni sud, a u slučajevima iz članka 28. stavka 1. rečenica 2. ovoga Zakona sud koji je u prvom stupnju izrekao da se pridržati izricanje kazne maloljetničkog zatvora. Glavna rasprava i presuda ograničit će se na pitanje odmjere kazne i razloga za njezino naknadno izricanje odnosno neizricanje.

(3) Protiv odluke o odbijanju prijedloga za naknadno izricanje kazne može podnijeti žalbu državni odvjetnik, a protiv odluke o izrečenoj kazni osobe navedene u članku 87. stavka 1. i 2. ovoga Zakona.

III. Odredbe o izvršenju sankcija

1. Odgojne mjere

Članak 91.

Svrha izvršenja odgojnih mjera jest da se zaštitom, skrbi, nadzorom i školovanjem izvrši povoljan utjecaj na cjelokupni duševni i tjelesni razvoj maloljetnika i potakne jačanje njegove osobne odgovornosti.

Članak 92.

Tijekom izvršenja odgojnih mjera prema maloljetnicima treba postupati s poštovanjem njihove ličnosti i dostojanstva, poticati njihov tjelesni, moralni i intelektualni razvoj i čuvati njihovo tjelesno i duševno zdravlje.

Članak 93.

(1) Izvršenje odgojnih mjera temelji se na pojedinačnom programu postupanja s maloljetnicima koji je u najvećoj mogućoj mjeri prilagođen njihovoj ličnosti, i u skladu sa suvremenim dostignućima znanosti i prakse.

(2) Pojedinačni program izrađuje se na temelju cjelovite raščlambe posebnih svojstava maloljetnika, uzroka i vrste kaznenog djela i drugih oblika poremećaja ponašanja, razine obrazovanja, životnog puta maloljetnika i okolnosti njegova obiteljskog života.

(3) Pojedinačni program sadrži: poticajna sredstva primjerena osobnim svojstvima maloljetnika, uključivanje u obrazovanje i radno osposobljavanje, korištenje slobodnog vremena, rad s maloljetnikovim roditeljima odnosno skrbnikom i drugim članovima obitelji i druge oblike utjecaja na maloljetnika.

Članak 94.

(1) Troškovi izvršenja odgojnih mjera padaju na teret državnog proračuna.

(2) Roditelji, odnosno osobe koje su po zakonu obvezne uzdržavati maloljetnika dužne su snositi dio troškova za izvršenje odgojnih mjera.

(3) Visinu doprinosa roditelja, odnosno osoba koje su po zakonu dužne uzdržavati maloljetnika određuje sud pri donošenju odluke o primjeni odgojne mjere. Ako je zbog određivanja visine doprinosa potrebno provesti opsežnija ispitivanja glede imovinskog stanja osoba koje su dužne uzdržavati maloljetnika, sud će najprije donijeti odluku o primjeni odgojne mjere, a nakon toga nastaviti postupak za određivanje visine doprinosa.

(4) Zbog naknadno promijenjenih prilika sud može izmijeniti odluku o visini doprinosa.

Članak 95.

Odgojne mjere izvršavaju se po pravomoćnosti sudske odluke i kad za njihovo izvršavanje nema zakonskih smetnji, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno (članak 87. stavak 4.).

Članak 96.

Kad sud za mladež tijekom izvršenja odgojne mjere utvrdi postojanje činjenica i okolnosti koje upućuju na potrebu poduzimanja mjera radi zaštite prava i dobrobiti maloljetnika, dužan je o tome obavijestiti centar za socijalnu skrb.

Članak 97.

(1) Nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera obavlja sud za mladež koji je u prvom stupnju izrekao mjeru.

(2) Sud je dužan voditi posebnu evidenciju za svakog maloljetnika kojem je izrekao odgojnu mjeru.

Članak 98.

(1) Ravnatelj ustanove u kojoj se izvršava zavodska odgojna mjera svakih će šest mjeseci dostaviti sudu koji je izrekao odgojnu mjeru i nadležnom državnom odvjetniku izvješće o vladanju maloljetnika i o uspjehu primjene mjere. Ravnatelj ustanove stavit će prijedlog sudu, s obzirom na postignuti uspjeh odgoja i preodgoja maloljetnika, za zamjenu ili obustavu izvršenja odgojne mjere.

(2) Sudac za mladež i državni odvjetnik obilazit će najmanje dva puta godišnje maloljetnike smještene u ustanovi i u neposrednoj vezi s njima i službenicima koji neposredno rade na izvršenju odgojnih mjera, kao i uvidom u dokumentaciju ustanove, utvrditi zakonitost i ispravnost postupanja i postignuti uspjeh odgoja.

(3) O uočenim propustima i drugim zapažanjima sudac za mladež dužan je bez odgode obavijestiti tijela i ustanove nadležne za stručni nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera, kao i ustanovu koja izvršava odgojnu mjeru.

(4) Povodom obavijesti suca za mladež tijela i ustanove nadležne za stručni nadzor dužni su bez odgode izvršiti odgovarajuću provjeru i poduzeti mjere za uklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti te o tome izvijestiti sud.

Članak 99.

Sudac za mladež će preko centra za socijalnu skrb ili stručnog suradnika pribaviti izvješće o izvršenju ostalih mjera. Centar za socijalnu skrb dostavit će najmanje svakih šest mjeseci sudu koji je izrekao mjeru izvješće o tijeku izvršenja mjere.

Članak 100.

(1) Kad je udovoljeno uvjetima predviđenim u ovom Zakonu za obustavu izvršenja odgojne mjere ili za zamjenu odgojne mjere (članak 14. stavak 3., članak 15. stavak 2., članak 16.

stavak 4., članak 17. i 19.), ili za odluku prema članku 9. stavku 5., članku 10. stavku 5., članku 13. i 20. ovoga Zakona o tome odlučuje vijeće suda za mladež koji je u prvom stupnju donio rješenje o odgojnoj mjeri, po vlastitom htijenju ili na prijedlog državnog odvjetnika, ravnatelja ustanove ili službe koja provodi pojačani nadzor nad maloljetnikom.

(2) Prije donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka sud će preslušati državnog odvjetnika, maloljetnika, roditelja ili skrbnika maloljetnika ili druge osobe, a pribavit će i potrebna izvješća od ustanove u kojoj maloljetnik izdržava zavodsku mjeru, od centra za socijalnu skrb ili drugih tijela ili ustanova.

(3) Stručni suradnik u sudu obavlja po napatku suca pojedine radnje radi pripremanja odluke suda (stavak 1.).

(4) Protiv odluke iz stavka 1. ovoga članka žalbu mogu podnijeti osobe navedene u članku 87. stavku 1. i 2. ovoga Zakona u roku od osam dana. O žalbi odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

Članak 101.

(1) Maloljetnik ima pravo pritužbe ravnatelju ustanove u kojoj se izvršava zavodska odgojna mjera zbog povrede njegovih prava ili drugih učinjenih mu nepravilnosti u tijeku izvršenja mjere.

(2) Ako maloljetnik nije zadovoljan donesenom odlukom ravnatelja povodom pritužbe, a radi se o uskrati ili povredi maloljetnikovih zakonitih prava u postupanju, ima pravo preko ravnateljstva ustanove pisanim putem zatražiti da o opravdanosti pritužbe odluči vijeće za mladež županijskog suda na čijem području je ustanova.

2. Maloljetnički zatvor

Članak 102.

Svrha je izvršenja kazne maloljetničkog zatvora osigurati razvijanje osobne odgovornosti kod osuđenih maloljetnika i osposobiti ih da po povratku na slobodu žive i ponašaju se u skladu sa zakonom i potrebama zajedničkog života u društvu.

Članak 103.

(1) Osuđenim maloljetnicima treba omogućiti tijekom izdržavanja kazne odgovarajuću izobrazbu za zanimanje prema njihovim znanjima, sposobnostima, sklonostima i dosadašnjoj djelatnosti, a prema mogućnosti kaznenog zavoda. Uključivanje u rad koji je odgojno koristan i uz odgovarajuću naknadu, omogućivanje i poticanje veza maloljetnika s vanjskim svijetom putem pisama, telefona, primanje posjeta, dopusti i dr., športska aktivnost, osiguravanje uvjeta za zadovoljenje vjerskih potreba - osnova su tretmana.

(2) Stručne osobe službe tretmana moraju imati dovoljno znanja s područja pedagogije i psihologije.

Članak 104.

(1) Kazna maloljetničkog zatvora izdržava se u kaznenom zavodu za maloljetnike, a iznimno u kaznenom zavodu za mlade punoljetnike ili u posebnim odjelima kaznenih zavoda za punoljetne osuđenike.

(2) Osuđene osobe izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora u pravilu skupno, a odvojeno samo ako to zahtijeva zdravstveno stanje osuđene osobe ili potrebe održavanja stege i sigurnosti u kaznenom zavodu.

(3) Muške i ženske osobe izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora u odijeljenim kaznenim zavodima ili u posebnim odjelima tih zavoda.

(4) Kaznu maloljetničkog zatvora osuđeni maloljetnici izdržavaju u kaznenim zavodima u kojima mogu ostati do navršene dvadeset treće godine. Ako dotad ne izdrže kaznu, upućuju se u kazneni zavod u kojem punoljetne osobe izdržavaju kaznu. Iznimno u kaznenom zavodu za maloljetnike može ostati i osuđena osoba koja je navršila dvadeset tri godine ako je to potrebno radi završetka njezina školovanja ili stručnog osposobljavanja, ili ako ostatak neizdržane kazne nije veći od šest mjeseci, ali ni u kojem slučaju nakon navršene dvadeset sedme godine života.

Članak 105.

O zahtjevu za sudsku zaštitu protiv mjera ili odluka ravnatelja kaznenog zavoda u kojem osuđenik izdržava kaznu maloljetničkog zatvora odlučuje županijski sud za mladež na čijem se području kazna izvršava.

Članak 106.

(1) O uvjetnom otpustu osuđenika na kaznu maloljetničkog zatvora odlučuje županijski sud za mladež na čijem je području kazneni zavod za maloljetnike.

(2) Sud odlučuje na temelju molbe maloljetnika, članova njegove uže obitelji, prijedloga ravnatelja kaznenog zavoda ili državnog odvjetnika. Po službenoj dužnosti sud će odlučiti o uvjetnom otpustu maloljetnika dva mjeseca prije dvije trećine izdržane kazne.

(3) Prije donošenja odluke sud će zatražiti mišljenje državnog odvjetnika te prema potrebi usmeno ispitati maloljetnika. Usmeno ispitivanje obvezno je ako se odlučuje o uvjetnom otpustu nakon dvije trećine izdržane kazne, osim ako je sud suglasan da se maloljetnika uvjetno otpusti.

(4) O opozivu uvjetnog otpusta odlučuje, nakon preslušanja državnog odvjetnika i maloljetnika, županijski sud za mladež na čijem se području nalazi kazneni zavod za maloljetnike.

3. Sigurnosne mjere

Članak 107.

(1) Mjera obveznog psihijatrijskog liječenja primjenjuje se u posebnom odjelu zdravstvene ustanove određenom za maloljetnike.

(2) Tijekom primjene sigurnosnih mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti može se, radi postignuća svrha primjene, s obzirom na posebnosti postupanja prema maloljetnim osobama provoditi mjere u slobodnijim oblicima, odstupanjem od općih propisa.

DIO TREĆI

MLADI PUNOLJETNICI

I. Primjena kaznenopravnih propisa

Članak 108.

Za mlađe punoljetne počinitelje kaznenih djela vrijede odredbe Kaznenog zakona i kaznenopravne odredbe drugih zakona Republike Hrvatske, a uz uvjete predviđene u ovom Zakonu (članak 109.) i odredbe koje vrijede za maloljetne počinitelje kaznenih djela.

Članak 109.

(1) Mlađem punoljetniku može sud izreći odgojnu mjeru posebnih obveza, odgojnu mjeru pojačanog nadzora i kaznu maloljetničkog zatvora, a ako počinitelj u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset jednu godinu života, i zavodsku odgojnu mjeru. Sud će izreći maloljetničku sankciju kad se s obzirom na vrstu kaznenog djela i način njegova izvršenja može zaključiti da je ono u velikoj mjeri odraz životne dobi počiniteljeve, a okolnosti koje se odnose na njegovu ličnost opravdavaju uvjerenje da će se svrha sankcija postići izricanjem odgojnih mjera ili kazne maloljetničkog zatvora. Izrečena odgojna mjera može trajati najdulje do počiniteljeve navršene dvadeset treće godine života. Najveća mjera kazne maloljetničkog zatvora jest deset godina.

(2) Mlađem punoljetnom počinitelju koji je u vrijeme suđenja navršio dvadeset jednu godinu života sud može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Ako je počinitelj u vrijeme suđenja navršio dvadeset tri godine života, sud će mu umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Izrečena kazna zatvora ima glede rehabilitacije i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

(3) U slučajevima izricanja odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora, prema mlađim punoljetnim osobama mogu se primijeniti sigurnosne mjere pod istim uvjetima kao i maloljetnicima (članak 30.).

(4) Kad sud izrekne mlađoj punoljetnoj osobi sankciju primjenom stavka 1. ovog članka, primjenjivat će se odgovarajuće i odredbe članka 5. i 7., članka 9. stavka 1. do 8., članka 11., 12., 14. do 23., članka 24. stavka 2. i 3., članka 25. do 30. i članka 33. ovoga Zakona.

Članak 110.

(1) Kad na kazneno djelo mlađeg punoljetnika primjenjuje opće kazneno pravo, sud nije obvezan, uz ograničenja predviđena u članku 57. stavku 2. Kaznenog zakona o ublažavanju kazne, na najmanju mjeru propisane kazne za odnosno kazneno djelo, niti može izreći, osim za djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora ili za stjecaj najmanje dva kaznena

djela za koja je propisana kazna zatvora dulja od deset godina, kaznu zatvora u trajanju duljem od dvanaest godina.

(2) Prema mlađem punoljetnom počinitelju ne može se primijeniti sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti.

II. Kaznenopostupovne odredbe

Članak 111.

(1) Kazneni postupak prema mlađem punoljetniku provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku s tim da se u postupku prema počinitelju koji u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset tri godine života smisleno primjenjuju odredbe članka 53., članka 66. stavka 2. i članka 70. ovoga Zakona, a ako se ustanovi da dolazi u obzir primjena maloljetničkoga kaznenog prava (članak 109.), odgovarajuće vrijede i odredbe članka 49. stavka 1. i stavka 4. do 6., članka 52., 54., 55., članka 63. do 65., članka 84. stavka 2., članka 86. i 90. ovoga Zakona.

(2) U spojenom postupku prema mlađem punoljetniku s postupkom prema maloljetniku (članak 60. stavak 2. i 4.) primjenjuju se glede mlađeg punoljetnika odredbe stavka 1. ovoga članka.

(3) Istragu u kaznenom postupku prema mlađem punoljetniku provodi određeni istražni sudac (članak 41.).

Članak 112.

Odredbe Zakona o kaznenom postupku o skraćenom postupku i o postupku za izdavanje kaznenog naloga primjenjuju se u kaznenom postupku prema mlađem punoljetniku samo kad ne dolazi u obzir izricanje maloljetničkih sankcija.

Članak 113.

Odredba članka 56. ovoga Zakona odgovarajuće vrijedi u suđenju u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika.

Članak 114.

(1) U kaznenim predmetima mlađih punoljetnika sude, kad primjenjuju maloljetničko kazneno pravo (članak 109.), vijeća za mladež (članak 115. stavak 1. do 5.), a kad se očekuje primjena općeg kaznenog prava (članak 108.), vijeća za mladež i suci za mladež (članak 115.).

(2) Odredbe članka 35. do 42. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju.

Članak 115.

(1) Vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sastavljeno je od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad sudi primjenom općeg kaznenog prava za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora od petnaest godina,

vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež.

(2) Za sastav vijeća za mladež drugostupanjskog županijskog suda smisleno vrijedi odredba članka 57. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje o drugom stupnju u sastavu od tri suca. Kad odlučuje primjenom općeg kaznenog prava za kaznena djela za koje se može izreći kazna od petnaest godina zatvora, vijeće je sastavljeno od pet sudaca, od kojih su tri suci vijeća za mladež, a kad sudi u drugom stupnju na raspravi, od dva suca vijeća za mladež i tri suca porotnika za mladež. Kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, vijeće je sastavljeno po općim propisima.

(4) Odredba članka 57. stavak 4. ovoga Zakona primjenjuje se za sastav vijeća za mladež u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika.

(5) Izvanraspravno vijeće odlučuje u sastavu po općim propisima s tim da je najmanje jedan član vijeća sudac za mladež.

(6) Sudac u skraćenom postupku i u postupku za izdavanje kaznenog naloga je sudac za mladež općinskog suda.

III. Izvršenje sankcija

Članak 116.

Pri izvršenju izrečenih sankcija mlađim punoljetnim osobama (članak 109.) odgovarajuće vrijede odredbe članka 91. do 95. i članka 97. do 107. ovoga Zakona.

DIO ČETVRTI

KAZNENOPRAVNA ZAŠTITA DJECE I MALOLJETNIKA

Članak 117.

Vijeća za mladež i suci za mladež (članak 125.) sude odraslim počiniteljima za sljedeća kaznena djela na štetu djece i maloljetnika propisana Kaznenim zakonom:

- silovanje (članak 188.),
- spolni odnošaj s nemoćnom osobom (članak 189.),
- prisila na spolni odnošaj (članak 190.),
- spolni odnošaj zlouporabom položaja (članak 191.),
- spolni odnošaj s djetetom (članak 192.),
- bludne radnje (članak 193.),

- zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194.),
- podvođenje (članak 195.),
- iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196.),
- upoznavanje djece s pornografijom (članak 197.),
- rodoskvrnuće (članak 198.),
- povreda dužnosti uzdržavanja (članak 209.),
- oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 210.),
- promjena obiteljskog stanja (članak 211.),
- napuštanje djeteta (članak 212.),
- zapaštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe (čl. 213.),
- izvanbračni život s maloljetnom osobom (članak 214.),
- sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe (članak 215.),
- uspostava ropstva i prijevoz robova (članak 175.),
- međunarodna prostitucija (članak 178.).

Članak 118.

(1) Kazneni postupak protiv počinitelja kaznenih djela iz članka 117. ovoga Zakona provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku s tim da se ne primjenjuju odredbe o izdavanju kaznenog naloga.

(2) U izvidima kaznenih djela postupaju specijalizirani službenici redarstvenih vlasti (članak 66. stavak 2.).

(3) Istragu provodi određeni istražni sudac (članak 41.).

Članak 119.

(1) Kad postupaju u kaznenim predmetima protiv počinitelja kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika sudac za mladež i istražni sudac pri provođenju postupovnih radnji osobito će se obazrivo odnositi prema djetetu ili maloljetniku na čiju je štetu počinjeno kazneno djelo, imajući na umu njegovu dob, značajke njegove ličnosti, obrazovanje i prilike u kojima živi, kako bi se izbjegle moguće štetne posljedice na njegov odgoj i razvoj. Ako je to potrebno, ispitivanje djeteta ili maloljetnika obaviti će se uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe.

(2) Odredbe članka 55. ovoga Zakona odgovarajuće vrijede u kaznenim predmetima protiv počinitelja kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika.

Članak 120.

Kad prosudi da je radi osiguranja zakonitih interesa oštećenika ili oštećenika kao tužitelja opravdano postaviti opunomoćenika predsjednik suda postaviti će mu, na prijedlog istražnog suca odnosno suca za mladež, opunomoćenika iz reda odvjetnika.

Članak 121.

O činjenicama i okolnostima utvrđenim u kaznenom postupku koje su pridonijele ili pogodovala izvršenju kaznenog djela sudac za mladež obavijestiti će nadležni centar za socijalnu skrb radi poduzimanja mjera zaštite prava i dobrobiti djece i maloljetnika.

Članak 122.

Kad tijekom kaznenog postupka utvrdi da roditelj zlorabi ili grubo zanemaruje roditeljske dužnosti i prava, ili krši djetetova prava, državni će odvjetnik pokrenuti izvanparnični postupak za oduzimanje prava na roditeljsku skrb.

Članak 123.

(1) Odredba članka 56. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuje u suđenju u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika.

(2) Mjesno je nadležan u postupku protiv počinitelja kaznenih djela iz članka 117. ovoga Zakona u pravilu, sud oštećenikova prebivališta, a sud mjesta izvršenja djela ako bi se pred tim sudom lakše proveo postupak.

Članak 124.

Odredbe članka 36. do 42. ovoga Zakona odgovarajuće vrijede u suđenju za kaznena djela iz članka 117. ovoga Zakona.

Članak 125.

(1) Vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sastavljeno je od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad sudi za kaznena djela za koja je predviđena kazna zatvora od petnaest godina, vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež.

(2) Za sastav vijeća za mladež drugostupanjskog županijskog suda smisljeno vrijedi odredba članka 57. stavak 2. ovoga Zakona.

(3) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje u drugom stupnju u sastavu od tri suca. Kad odlučuje za kaznena djela za koja je predviđena kazna od petnaest godina zatvora, vijeće je sastavljeno od pet sudaca, od kojih su tri suci vijeća za mladež, a kad sudi u drugom stupnju na raspravi, od dva suca vijeća za mladež i tri suca porotnika za

mladež. Kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima vijeće je sastavljeno po općim propisima.

(4) Odredba članka 57. stavak 4. ovoga Zakona smisleno se primjenjuje.

(5) Izvanraspravno vijeće odlučuje u sastavu po općim propisima, s tim da je najmanje jedan član vijeća sudac za mladež.

(6) Sudac u skraćenom postupku je sudac za mladež općinskog suda.

Članak 126.

Kazneni postupak za djela iz članka 117. ovoga Zakona je hitan.

DIO PETI

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 127.

(1) Odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu koja je pravomoćno izrečena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ne može trajati dulje od vremena predviđenog u ovom Zakonu.

(2) Odgojna mjera upućivanja u dom za preodgoj koja je pravomoćno izrečena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona izvršit će se u trajanju predviđenom u ovom Zakonu za odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod.

(3) Odgojna mjera upućivanja u posebnu odgojnu ustanovu koja je pravomoćno izrečena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ne može trajati dulje od vremena predviđenog u ovom Zakonu.

(4) Zavodska odgojna mjera pravomoćno izrečena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona punoljetnoj osobi koja je počinila kazneno djelo kao stariji maloljetnik a u vrijeme suđenja nije navršila dvadeset jednu godinu života, zamijenit će se odgojnom mjerom pojačanog nadzora.

Članak 128.

Kazna maloljetničkog zatvora pravomoćno izrečena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u trajanju duljem nego što bi se mogla izreći po odredbama članka 24. stavka 1. rečenica 1. ovoga Zakona, smanjit će se prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 129.

Odredba članka 29. ovoga Zakona važi za zastaru izvršenja kazne maloljetničkog zatvora i kad je presuda izrečena prije stupanja na snagu ovoga Zakona, ukoliko zastara nije već nastupila.

Članak 130.

Odredba članka 85. stavka 4. Kaznenog zakona o rehabilitaciji osuđenih počinitelja kaznenih djela na kaznu maloljetničkog zatvora važi i glede osuđenih prije stupanja na snagu ovoga Zakona, ukoliko rehabilitacija nije već nastupila.

Članak 131.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe glave XXI. do XXIV. Zakona o izvršenju sankcija izrečenih za krivična djela, privredne prijestupe i prekršaje ("Narodne novine", br. 21/74., 39/74., 55/88., 19/90., 26/93., 66/93. i 29/94.) ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

Članak 132.

(1) Kazneni postupak iz djelokruga sudova za mladež koji je pokrenut prije stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se po ovome Zakonu ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Ako je do stupanja na snagu ovoga Zakona u predmetima iz djelokruga sudova za mladež donesena kakva odluka protiv koje je po odredbama Zakona o krivičnom postupku dopušten pravni lijek, a ta odluka još nije dostavljena osobama koje imaju pravo na pravni lijek ili još teče rok za podnošenje pravnog lijeka, ili je pravni lijek podnesen, ali o njemu još nije odlučeno, primijenit će se što se tiče prava na pravni lijek i postupak o pravnom lijeku odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Članak 133.

(1) Ako je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona u predmetima iz djelokruga sudova za mladež bio u tijeku kakav rok, taj će se rok računati prema odredbama ovoga Zakona, osim ako je rok po dosadašnjim propisima dulji.

(2) Odredbe članka 84. stavak 2. ovoga Zakona o rokovima trajanja pritvora primjenjuju se u predmetima započetim nakon njegovog stupanja na snagu.

Članak 134.

(1) Predmete u kojima je postupak prema maloljetniku započeo, ali još nije donesena prvostupanjnska odluka, preuzet će u roku od 30 dana sudovi u čiji djelokrug spadaju predmeti po odredbama ovoga Zakona.

(2) Ako povodom pravnog lijeka predmet bude vraćen na ponovni postupak i donošenje odluke, ustupit će se sudu u čiju nadležnost spada prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 135.

Ministarstvo pravosuđa skrbi o stručnom usavršavanju osoba koje rade na poslovima delinkvencije mladih i kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, organizira u suradnji sa sudovima, državnim odvjetništvima, znanstvenonastavnim ustanovama i stručnim društvima pravnikâ povremena stručna savjetovanja, seminare, provjere znanja i druge oblike dodatnih stručnih osposobljavanja sudaca, državnih odvjetnika i drugih stručnih osoba na tim poslovima.

Članak 136.

(1) Ministar pravosuđa osnovat će povjerenstvo za praćenje i unaprijeđivanje rada tijela kaznenog postupka i izvršenja maloljetničkih sankcija i donijeti poslovnik o njegovu radu najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Članovi povjerenstva imenuju se iz reda istaknutih sudaca za mladež, državnih odvjetnika za mladež, stručnih suradnika, odvjetnika, službenika Ministarstva unutarnjih poslova specijaliziranih za područje kriminaliteta mladih, službenika Ministarstva pravosuđa i Ministarstva rada i socijalne skrbi odgovornih za izvršenje kaznenopravnih sankcija i znanstvenika koji se bave delinkvencijom mladih.

(3) Povjerenstvo podnosi ministru pravosuđa odgovarajuće prijedloge i mišljenja.

Članak 137.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 1998. godine.

Klasa: 740-02/96-01/02

Zagreb, 19. rujna 1997.

ZASTUPNIČKI DOM
SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik
Zastupničkog doma Sabora
akademik Vlatko Pavletić, v. r.